

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému Oznámenie Komisie „Implementácia Lisabonského programu Spoločenstva: Rámcová politika posilnenia výroby v EÚ – smerom k integrovanejšiemu prístupu k priemyselnej politike“

KOM(2005) 474, konečné znenie

(2006/C 185/14)

Európska komisia sa 5. októbra 2005 podľa článku 262 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva rozhodla prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom stanovisko k navrhovanej téme.

Odborná sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu, ktorá bola poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci, prijala svoje stanovisko 28. marca 2006. Spravodajcom bol pán Ehnmark.

Európsky hospodársky a sociálny výbor prijal na svojom 426. plenárnom zasadnutí 20. – 21. apríla 2006 (schôdzi 20. apríla 2006) 38 hlasmi za, 1 hlasom proti, pričom 5 členovia sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Zhrnutie stanoviska

1.1 Lisabonská stratégia poskytuje širokú škálu horizontálnych podporných opatrení na vytvorenie rámca pre zlepšenie konkurencieschopnosti Európy. Doteraz chýbali prístupy z hľadiska odvetví. Týmto novým oznámením Európskej komisie robí EÚ ďalší krok smerujúci k vytvoreniu spoločnej európskej priemyselnej politiky. Spoločná politika a spoločné priority by mali zlepšiť konkurencieschopnosť Európy v celosvetovom meradle. Preto výbor veľmi víta oznámenie Komisie o rámci pre integrovanú priemyselnú politiku.

1.2 EHSV podporuje v oznámení uvedenú obsiahlu analýzu potrebných podporných opatrení v 27 odvetviach výrobného priemyslu. EHSV taktiež podporuje vytvorenie 14 pracovných skupín z jednotlivých odvetví, aj medzi odvetviami, s cieľom načrtnúť konkrétnejšie opatrenia pre zvýšenie konkurencieschopnosti európskeho priemyslu.

1.3 Oznámenie sa však nezaobrá základnými aspektmi tvorby a implementácie európskej priemyselnej politiky. Zodpovednosť za implementáciu bola delegovaná na iné oddelenia v Komisii, na štátne a regionálne orgány, ako aj samotný priemysel. Otázky typu „kto čo robí“ sú ponechané na ďalšie zváženie.

1.4 Obzvlášť je treba spomenúť, že oznámenie nezdôrazňuje potrebné rozdelenie práce medzi európskou a národnou úrovňou. 14 nových pracovných skupín z jednotlivých odvetví bude pôsobiť hlavne na úrovni EÚ. EHSV zdôrazňuje, že je nevyhnutné zaviesť koordináciu na národnej úrovni. Toto ušetrí čas, ktorý si priemysel nemôže dovoliť stratiť.

1.5 Dve oblasti, ku ktorým oznámenie neposkytuje veľa usmernení, sú úloha vlády pri inováciách a konkurencieschopnosti, a hraničné línie medzi výrobným priemyslom a službami.

1.6 EHSV zdôrazňuje ako úlohu do budúcnosti dôležitost intenzívneho zapojenia zainteresovaných strán a najmä sociálnych partnerov. EHSV považuje za nevyhnutné, aby sociálni partneri mohli dosiahnuť dohody o priemyselných zmenách a inovácii, ako sa už stalo v niektorých krajinách.

1.7 Týmto oznámením dáva EÚ odpoveď na otázku, či má európsky výrobný priemysel budúcnosť. EHSV sám je pripravený zahrnúť otázky európskej priemyselnej politiky do siete zriadenej pre Lisabonskú stratégiu.

2. Úvod

2.1 Strednodobá revízia Lisabonskej stratégie, ktorú v marci 2005 predstavila Európska rada, poskytla veľmi zmiešaný obraz toho, čo sa dosiahlo počas prvých piatich rokov.

2.2 Oblasti, v ktorých Lisabonská stratégia zlyhala, sú najmä hospodársky a priemyselný rast a vytváranie väčšieho počtu a lepších pracovných miest. Pokiaľ ide o globálnu konkurenciu, Európa čelí ťažkostiam. Hodnotiace ukazovatele týkajúce sa rastu a konkurencieschopnosti kladú na vedúce miesto Spojené štáty spolu so severskými krajinami. Veľké európske ekonomiky ďaleko zaostávajú. V nedávnom hodnotení Svetového hospodárskeho fóra sa Spojené kráľovstvo umiestnilo na 13. mieste, Nemecko na 15. a Francúzsko na 30. mieste, tesne pred Španielskom. Na druhej strane je však treba poznamenať, že niektoré z nových členských štátov si z hľadiska hospodárskeho rastu počínajú dobre: v roku 2005 bol HDP na Slovensku 5,5 % a v Poľsku 5,4 %.

2.3 Nedávny prieskum rastu produktivity vypracovaný svetovou podnikateľskou organizáciou „Konferenčná rada“ uvádza, že popredné európske ekonomiky posledných desať rokov zaostávajú za USA. 15 starých členských štátov EÚ zaznamenalo v roku 2005 rast vo výške 0,5 percenta v porovnaní s rastom vo výške 1,8 percenta v USA a 1,9 percenta v Japonsku.

2.4 V odozve na rozhodnutie Európskej rady v marci 2005 predložila Európska komisia v minulom roku pomerne veľký počet návrhov a oznámení, pričom sa zameriavala na také problémy, ako je reštrukturalizácia priemyslu, produktivita a konkurencieschopnosť, ako aj podpora podnikania malých a stredných podnikov.

2.5 V palete nových návrhov stále chýba úsilie zamerať sa na problémy jednotlivých priemyselných odvetví, najmä na výrobný priemysel, a poskytnúť základ pre sektorálne alebo vertikálne podporné opatrenia. Komisia zamýšľa splniť túto požiadavku v novom oznámení na tému „Smerom k integrovanejšiemu prístupu k priemyselnej politike.“

3. Prehľad rámcového návrhu novej politiky

3.1 Oznámenie možno považovať za spustenie nového procesu založeného na analýze situácie v konkurencieschopnosti v 27 segmentoch výrobného priemyslu.

3.2 Komisia sa zameriava na aspekty, ktoré samotné podniky vnímajú ako prekážky inovácie, konkurencieschopnosti a rastu. Dôraz sa kladie na malé a stredné podniky (MSP), čo je logické, ak vezmeme do úvahy, že výrobný priemysel EÚ pozostáva z väčšej časti z MSP, ktoré predstavujú 58 % všetkej zamestnanosti vo výrobe. V prípravnej fáze sa konzultovalo aj s niekoľkými zainteresovanými stranami.

3.3 K výrobným sektorom analyzovaným v oznámení patria štyri hlavné oblasti: potravinársky priemysel a biologické vedy, strojárstvo a priemysel systémov, móda a priemyselný dizajn, prvovýroba a výroba polotovarov. Povedané konkrétne, analýza sa vzťahuje na priemyselné odvetvia od biotechnológie a farmaceutického priemyslu k strojárstvu a elektrotechnike, priemyslu obrany a leteckému a kozmickému priemyslu, a zahŕňa aj textilný, nábytkársky, keramický, oceliarsky, chemický priemysel a priemysel celulózy a papiera.

3.4 Zhodnotenie konkurencieschopnosti 27 odvetví použilo tieto kritériá:

- zaistenie otvoreného a konkurencieschopného jednotného trhu,
- rozvoj vedomostí, to jest výskum, inovácie a schopnosti,
- lepšia regulácia,
- súčinnosť politik konkurencieschopnosti, energetiky a životného prostredia,
- zabezpečenie úplnej a primeranej účasti na celosvetových trhoch,
- napomáhanie sociálnej a hospodárskej súdržnosti.

3.5 Závery analýzy označujú prípady, v ktorých, ak máme citovať oznámenie, sa „politické výzvy považujú za najväčšiu prioritu pre každý sektor medzi mnohými príslušnými politickými výzvami“. Závery nie sú aj napriek tomuto usmerneniu celkom transparentné. Napríklad v biotechnológii je uvedená požiadavka na intenzívnejší výskum, ale chýba požiadavka na väčšiu odbornú spôsobilosť. Pri textilnom priemysle sú uvedené požiadavky na výskum a odbornú spôsobilosť, aj požiadavka prístupu k trhom, nespomína sa však potreba čeliť narušeniu obchodu.

3.6 Komisia navrhuje odštartovať 7 hlavných medziodvetvových politických iniciatív s úmyslom splniť spoločné výzvy a posilniť súčinnosť. Je to nasledujúcich 7 medziodvetvových iniciatív:

- Iniciatíva za práva duševného vlastníctva a proti falšovaniu,
- Expertná skupina na vysokej úrovni pre konkurencieschopnosť, energetiku a životné prostredie,
- Vonkajšie aspekty konkurencieschopnosti a prístupu na trh,
- Nový program zjednodušenia právnych predpisov,
- Zlepšenie kvalifikácie v sektoroch,
- Riadenie štrukturálnych zmien vo výrobe,
- Integrovaný európsky prístup k priemyselnému výskumu a inováciám.

3.7 Okrem medziodvetvových iniciatív Komisia navrhuje niekoľko nových iniciatív špecifických pre jednotlivé sektory. Sú to farmaceutické fórum, strednodobá revízia stratégie v oblasti biologických vied a biotechnológie, nové skupiny na vysokej úrovni pre chemický priemysel a obranný priemysel, európsky vesmírny program, pracovná skupina pre konkurencieschopnosť IKT a začatie dialógu o politike strojárstva.

4. Všeobecné pripomienky

4.1 Nové oznámenie je prvým väčším úsilím o vytvorenie komplexných iniciatív podľa odvetví v oblasti konkurencieschopnosti a inovácie vo výrobnom priemysle. Táto iniciatíva je vítaná. Horizontálne schémy a iniciatívy nestačia. Štruktúra nového oznámenia dáva hodnotný základ pre rozhodnutia ku konkrétnym činom. K iniciatíve patrí dômyselná analýza otázok rastu a konkurencieschopnosti v niekoľkých priemyselných odvetviach.

4.2 Komisia predstavila návrh ako rámec pre stanovenie priorit. Vedúcim záujmom je zaviesť opatrenia na splnenie výziev globalizácie.

4.3 Chýba však zreteľné prepojenie medzi úsiliami na úrovni EÚ a nevyhnutným zaangažovaním vlád, priemyslu a zainteresovaných strán na národnej a regionálnej úrovni. Predpokladá sa, že toto prepojenie sa vyvinie v budúcnosti, a to najmä v rámci nových sektorových a medzisektorových pracovných skupín. Existuje však zjavné riziko, že táto skutočnosť bude znamenať množstvo plánovania a len obmedzené uplatňovanie.

4.4 So zámerom vyhnúť sa tomu, EHSV odporúča, aby boli urobené konkrétne kroky pre zabezpečenie potrebnej koordinácie. Poskytlo by to aj širší priestor pre aktívnu účasť rôznych zainteresovaných strán.

4.5 Nové oznámenie, spolu s rôznymi ďalšími návrhmi a oznámeniami, znamená ďalší krok smerom k vytvoreniu európskej priemyselnej politiky. Je táto cesta reálna? Majúc na mysli úlohy, ktoré stoja pred európskym priemyslom, EHSV usudzuje, že toto je pravdepodobne najlepší spôsob pokiaľ ide o podporu konkurencieschopnosti a využívanie konkrétnych výhod Únie, akými sú vysoká vedomostná báza a rozsiahly vnútorný trh.

4.6 Komisia by veľmi rada podčiarkla, že nové oznámenie má zodpovedať duchu Lisabonskej stratégie a má byť prínosom k celkovému úsiliu, vyplývajúcemu z tejto stratégie. Zodpovednosť za skutočnú implementáciu, pokiaľ ide o rozšírenie výskumu alebo vzdelávania či riadenia, budú spadať pod iné oddelenia Komisie, ako aj pod národné a regionálne orgány. Plánovanie a implementáciu je nutné skoordinať.

4.7 V prístupe Komisie cítiť istý rozpor. Je potrebné lepšie zvážiť rovnováhu medzi horizontálnymi programami a novými prístupmi podľa odvetví.

4.8 V oznámení sa neuvádzajú finančné zdroje pre rôzne aktivity. Namiesto toho by mali potrebné zdroje na úrovni EÚ prísť z programu CIT, z rámcového programu pre výskum, štrukturálnych fondov a vzdelávacích programov, ak máme spomenúť tie najhlavnejšie. Skoordinovanie politik vrátane finančných zdrojov bude náročnou a chýlostivou úlohou, najmä preto, že dostupné európske finančné zdroje sú predsa len dosť obmedzené pokiaľ ide o potreby a požiadavky.

4.9 Zavedenie nových vyspelých výrobných metód a strojov, najmä pre MSP, si vyžiada úvery za výhodných podmienok. EIB a EIF by mali byť tesne zapojené do práce odvetvových a medziodvetvových plánovacích skupín.

4.10 V novom návrhu sa Komisia zameriava na úroveň EÚ, kým regionálne aspekty sú zdôraznené iba okrajovo. Význam metropolitných oblastí s ich obrovským potenciálom pre podporu inovácie priemyslu a konkurencieschopnosti nie je zahrnutý do analýzy. Touto otázkou, ako aj problémami týkajúcimi sa regionálnej priemyselnej politiky, sa bude treba zaoberať v budúcnosti.

4.11 Výbor poznamenáva, že Komisia nepredložila žiadny konkrétny návrh týkajúci sa priemyselných odvetví so zvlášť vysokou regionálnou koncentráciou.

4.12 V odozvách zo strany priemyslu a zainteresovaných strán dominujú tri témy týkajúce sa opatrení pre konkurencieschopnosť: viac výskumu a kontaktu s výskumom, viac vzdelávania a odbornej prípravy, najmä pokiaľ ide o zručnosti, a ľahší prístup k finančnej podpore, najmä pre podniky a mikropodniky.

4.13 Väčšina výrobných odvetví analyzovaných v novom oznámení charakterizuje modernizáciu odbornej spôsobilosti v jednotlivých sektoroch ako bod, kde, citujeme oznámenie, „sa politické výzvy považujú za najväčšiu prioritu“. Podstatný význam majú otázky odborných zručností a ich zdokonaľovanie. Ostáva dúfať, že navrhovaná medziodvetvová iniciatíva týkajúca sa odbornej spôsobilosti poskytne inovačné návrhy.

4.14 Oznámenie venuje málo pozornosti významu vlád pri zabezpečovaní rovnakých pravidiel pre všetkých v priemysle, a najmä vo výrobnom priemysle. Práca na analýze bezpochyby vyvolá istý počet pripomienok, týkajúcich sa toho, ako môžu vlády podporiť priemysel v oblasti vzdelávania, dopravných systémov, energetických sietí a sietí IKT, ak máme uviesť niekoľko príkladov.

4.15 Oznámenie neanalyzuje fakt, že hraničná línia medzi výrobným priemyslom a službami sa čoraz viac zmazáva. Čo to znamená z hľadiska ľudských zdrojov, trhových prístupov a dostupnosti, regulácie a prístupu k financiam?

4.16 Pokiaľ ide o prístup k financiam pre MSP, možno poznamenať, že v širokej analýze 27 sektorov je zaznamenaných iba päť konkrétnejších požiadaviek, a to liečivá, biotechnológia, zdravotnícke zariadenia a strojárstvo a elektrotechnika. Dosť prekvapuje, že rovnaká požiadavka nebola zaznamenaná napríklad pre prvovýrobu a priemysel polotovarov.

5. Smerom k európskej priemyselnej politike

5.1 Novým oznámením Európskej komisie robí EÚ ďalší krok smerom k vytvoreniu spoločného rámca pre európsku priemyselnú politiku. Táto skutočnosť je vítaná. Spoločná politika a spoločné priority by mali zvýšiť konkurencieschopnosť európskeho priemyslu v celosvetovom meradle. Zároveň je potrebné vnímať európsku priemyselnú politiku v kontexte štruktúr vytvorených na podporu priemyslu (uvedme len dva príklady, a to vzdelávanie a výskum) a na konzultácie so zamestnancami, ak máme uviesť len niekoľko aspektov. Trvalo udržateľná konkurencieschopnosť Európy nie je možná bez plnej účasti spoločnosti a jej občanov.

5.2 Často sa konštatuje, že priemysel chce dosiahnuť rovnaké pravidlá pre všetkých s jasnými (a nebyrokratickými) signalizačnými systémami. Mnohí zastávajú takýto postoj: čo najmenej byrokracie, čo najviac všeobecnej podpory. Ďalej citujeme z nedávneho zasadnutia Rady EÚ v otázke konkurencieschopnosti: „Ministri zdôraznili, že legislatívne a regulačné záťaž by nemali mať nepriaznivý účinok na konkurencieschopnosť.“[neoficiálny preklad] Súčasne sa dá argumentovať aj tým, že administratívne požiadavky EÚ by nemali byť prezentované len ako faktor nákladov, keďže často nahrádzajú 25 rozdielnych národných legislatív, a tým znižujú prevádzkové náklady. V nedávnom oznámení Komisie sa uvádza, že regulačné náklady, z ktorých administratívne požiadavky predstavujú len jednu časť, musia byť analyzované v širšom kontexte, zahŕňajúc hospodárske, sociálne a environmentálne náklady a výhody regulácie.

5.3 Svetová konkurencia v konfrontácii s EÚ a inými skupinami krajín je nelútostná. Nie je dôvod pre spokojnosť. Na druhej strane rast a konkurencieschopnosť nemôžu byť pre Európu cieľmi samé o sebe. Všeobecne sa uznáva existencia európskej sociálnej vízie, zhrnutej v Lisabonskej stratégii: vysoká konkurencieschopnosť založená na vedomostiach, vysoké ambície v oblasti sociálnej súdržnosti a zodpovedná politika v otázkach životného prostredia. Európska priemyselná politika je rovnako súčasťou Lisabonskej stratégie, ako aj ambíciou, ktorá pretrváva o mnoho rokov ďalej než samotná stratégia. Avšak bez ohľadu na časové horizonty bude priemyselná politika súčasťou preklenovacích priorít, ktoré boli formulované v Lisabonskej stratégii.

5.3.1 Komisia predložila revidovanú stratégiu trvalo udržateľného rozvoja, o ktorej bude Rada rozhodovať neskôr tohto roku. Rámcová priemyselná politika je v súlade s prioritami stratégie pre trvalo udržateľné životné prostredie.

5.4 Európska priemyselná politika by sa mala v tejto súvislosti zamerať na tri prioritné ciele: určenie prioritných sektorov pre trvalo udržateľnú konkurencieschopnosť, určenie prioritných opatrení pre dosiahnutie tejto trvalo udržateľnej konkurencieschopnosti a urýchlenie zjednocovania vnútorného trhu ako jedného z kľúčových krokov na podporu vytvárania rovnakých pravidiel pre všetkých. Na úrovni EÚ to znamená venovanie veľkej pozornosti tomu, čo možno reálne dosiahnuť pomocou iniciatív na európskej úrovni. Európska priemyselná politika s týmito cieľmi by mohla byť skutočne prínosná pre priemysel, vlády a samosprávy na národnej a regionálnej úrovni a pre sociálnych partnerov a organizovanú občiansku spoločnosť.

5.5 Výbor víta skutočnosť, že Komisia oznámila vytvorenie pracovných skupín, ktoré sa v tejto otázke zamerajú na rozličné aspekty. Napriek tomu sa nazdáva, že ak chceme odstrániť nejasnosti, ktoré bránia rozvoju veľkých európskych projektov v oblasti priemyslu, treba ozrejmiť vzťahy medzi priemyselnou politikou a dvoma ďalšími oblasťami.

5.5.1 Najprv treba objasniť vzťah medzi politikou hospodárskej súťaže a priemyselnou politikou.

5.5.2 Po druhé, Komisia predložila akčný plán modernizácie práva obchodných spoločností, ktorý sa zameriava okrem iného aj na posilnenie práv akcionárov. Je nevyhnutné, aby táto modernizácia nebola na úkor investícií do priemyslu.

5.5.3 Bolo by vhodné, keby sa vytvorila koordinácia medzi komisármi zodpovednými za hospodárske záležitosti, otázky vnútorného trhu, politiky hospodárskej súťaže a Lisabonskej stratégie, s cieľom odstrániť nedostatky a nezrovnalosti, ktoré by mohli ohroziť dôveryhodnosť a efektívnosť snáh o opätovné naštartovanie priemyselnej politiky.

5.6 Európska priemyselná politika musí zohľadniť dôležitú úlohu verejného sektora pri zabezpečovaní vedomostí a infraštruktúry, ak máme spomenúť dva základné body. V niektorých krajinách sú vybudované tesné kontakty medzi priemyslom a verejným sektorom. V iných krajinách také kontakty nie sú. Význam verejného sektora pre inovácie znázorňuje skutočnosť, že v USA sú verejné výdavky v oblasti inovácií dvakrát vyššie než v Európe. A aj keď zohľadníme, že veľká časť sú výdavky na vojenské účely, už samotné číslo zdôrazňuje význam verejného sektora. V európskej perspektíve by boli podobným príkladom minulé (a sčasti aj súčasné) verejné výdavky niektorých krajín na vývoj nových farmaceutických produktov. Význam verejného sektora je demonštrovaný aj jeho úlohou pri rozširovaní zariadení IKT, najmä širokopásmových sietí.

5.7 Strednodobá revízia Lisabonskej stratégie inšpirovala aj sociálnych partnerov k vypracovaniu plánov na zabezpečenie budúcnosti európskeho výrobného priemyslu. Európska organi-

zácia zamestnávateľov UNICE predložila rozsiahle pripomienky a návrhy týkajúce sa doterajších výsledkov Lisabonskej stratégie. ORGALIME, zastupujúce mechanický, elektronický a kovospracujúci priemysel v 23 európskych krajinách, predložilo rozsiahly plán rozvoja európskeho výrobného priemyslu ako súčasť pripomienok k oznámeniu Komisie. Na strane zamestnancov predložila Európska federácia pracovníkov kovopriemyslu (EMF) na jeseň 2005 plán nazvaný „Oživenie európskej výroby“, ktorý sumarizuje množstvo návrhov, ktoré sú zahrnuté v iných plánoch.

5.8 Plán EMF vymenúva 15 kľúčových opatrení rozdelených do dvoch blokov: Prvý blok, s názvom „Výskum a vývoj“, zdôrazňuje potrebu zvýšenia finančných prostriedkov určených na výskum a venovanie väčšej pozornosti sociálnej inovácii. V druhej časti s názvom „Sociálny rámec pre inováciu“ sú uvedené dodatočné konkrétne opatrenia pre podporu MSP, podnikanie, celoživotné vzdelávanie a reformu európskych pracovných trhov s dôrazom na sociálne zabezpečenie.

5.9 Tento akčný plán, ako aj niektoré iné plány sociálnych partnerov, je do určitej miery svedectvom konvergenzie (zblížovania) v analýze výziev, ktorým čelí európsky priemysel. Toto paralelné stanovenie kľúčových výziev a opatrení poskytuje platformu pre sociálny dialóg a dohody sociálnych partnerov v prospech inovácie a konkurencieschopnosti (por. kapitolu 6).

5.10 Lisabonská stratégia je úspešná pri presadzovaní idey vedomostnej spoločnosti a idey vedúcej úlohy Európy v odbornej spôsobilosti, kvalifikácii a výskume a vývoji. Rozhodnutie Európskej rady na jej summite v Barcelone stanoviť cieľ 3 % HDP pre výskum bolo v širokej miere vítané a podporované, avšak iba teoreticky.

5.11 Je pozoruhodné, že Komisia vo svojich dialógoch a diskusiách so zástupcami priemyslu nenašla mnoho nových myšlienok a riešení pre závažný prenos vedomostí z univerzít do priemyslu. Samotná Komisia sa k týmto otázkam vráti v niektorom zo svojich budúcich oznámení. Avšak musia to byť práve podniky, ktoré prevezmú na seba nevyhnutnú zodpovednosť za zavedenie relevantného prepojenia s výskumom. Nedostatok nápadov pokiaľ ide o transfer poznatkov je znepokojujúci o to viac, že je zrejmy pomalý pokrok v oblasti realizácie cieľa vyčleniť 3 percentá hrubého domáceho produktu (HDP) Európy na výskum a vývoj. Ďalším dôvodom pre obavy je počet študentov vedeckých a technických odborov v EÚ, ktorý v porovnaní s hlavnými konkurentmi Únie klesá. Je veľmi dôležité, aby MSP zvyšovali svoj súčasný ľudský kapitál a angažovali do výroby a inovácie vedeckých pracovníkov. Siedmy rámcový program by mal podporiť MSP pri zavádzaní technologického výskumu a výrobných techník.

5.12 V tejto súvislosti by sa malo spomenúť, že aj keď Európa vyčlení na výskum spomínané 3 percentá HDP, aj tak bude zaostávať rovnako za USA, ako aj za Japonskom. Cieľ 3 percentá je iba prechodný, ako už uznali niektoré členské štáty EÚ. Celosvetová hospodárska súťaž si v časovom rámci 15-20 rokov vyžiada ešte vyššie ambície.

5.13 Podobnú pripomienku možno vzniknúť aj na margo potreby zlepšovania odbornej spôsobilosti a celoživotného vzdelávania. Niekoľko signálov v otázke zvyšovania odbornej spôsobilosti prichádza z priemyslu, ale tie otázky nie sú takého charakteru, aby ich bolo možné riešiť na úrovni EÚ. Na úrovni EÚ možno určiť a analyzovať charakter potrieb, ale skutočnú implementáciu je nutné vykonať na národnej a regionálnej úrovni. Agentúra CEDEFOP (Európske stredisko pre rozvoj odborného vzdelávania) by mohla bezpochyby šíriť informácie o dôležitých skúsenostiach.

5.14 V tejto súvislosti je potrebné spomenúť, že širšia politická debata o celoživotnom vzdelávaní naozaj začala začiatkom 70-tych rokov minulého storočia, keď hlavnú analýzu vykonala OECD. Ale odvtedy nebolo vyskúšaných mnoho skutočne nových prístupov na zlúčenie opcií, zdrojov a fondov zo samotného priemyslu, z verejného sektora a zo strany jednotlivcov, ktorí by mohli požadovať lepšie príležitosti na zvyšovanie odbornej spôsobilosti, pretože táto podporuje mobilitu na pracovnom trhu.

5.15 Zameranie na presídlenie a relokácie priemyslu pritiahli pozornosť k otázke potreby zaručenia základných práv pracovníkov na globálnom základe. Dohovor ILO z roku 1998 týkajúci sa „Vyhlásenia základných princípov a práv v práci“ poskytol základ pre reguláciu zamestnanosti a normu, ktorá by mala byť uplatňovaná v celom medzinárodnom systéme riadenia. Usmernenia OECD sú politickým záväzkom vlád. Pokiaľ majú byť zmeny vnímané ako pozitívne, je potrebné ukázať, že zmeny nie sú hrou, ktorú v konečnom dôsledku nemožno vyhrať, a tiež, že je možné zvládať zmeny vo firmách, priemysle, regiónoch a na pracovných trhoch sociálne únosným spôsobom.

5.15.1 V tomto kontexte by mala byť výslovne uznaná dôležitosť Európskych zamestnaneckých rád. Tieto sú konkrétnou odpoveďou na požiadavku široko aplikovateľnej štruktúry pre informácie a konzultácie v rámci cezhraničných podnikov. Hoci si vytvorenie takýchto štruktúr vyžaduje určitý čas, a hoci je súčasná smernica o zamestnaneckých radách do určitej miery vágna, rady sú neoddeliteľnou súčasťou širšej snahy o vytvorenie európskej priemyselnej politiky.

5.16 Európska priemyselná politika sa môže stať najdôležitejším prínosom pre európsku konkurencieschopnosť. Súčasný oznámenie Komisie je jedným zo základných stavebných blokov. EHSV vymenoval niekoľko ďalších. EHSV by navrhoval, aby Komisia prevzala iniciatívu a začala ďalšie diskusie a dialóg v kontexte sociálneho dialógu a iných relevantných fór.

6. Pripomienky k návrhom pre jednotlivé odvetvia

6.1 EHSV podporuje rozhodnutie preskúmať parametre týkajúce sa analýzy 27 segmentov výrobného priemyslu. Avšak aj v rámci tohto ambiciózneho prístupu badať v jednotlivých výsledkoch analýzy isté nezrovnalosti. EHSV toto úsilie a tieto závery podporuje. EHSV môže podporiť aj voľbu tém pre po-

čiatočnú sériu pracovných skupín z jednotlivých odvetví aj medzi odvetviami.

6.2 EHSV obzvlášť víta plánovanú skupinu na vysokej úrovni pre konkurencieschopnosť, energetiku a životné prostredie. V globálnom kontexte môžu environmentálne technológie a technológie na úsporu energie poskytnúť Únii dôležité výhody. Nové globálne uvedomovanie si nebezpečenstiev klimatických zmien, ktoré sú výsledkom prílišnej závislosti na fosílnych palivách by malo poskytnúť silnú podporu snahám o zmenu výrobných modelov a konzumných vzorcov správania. Úloha, pred ktorou stojí skupina na vysokej úrovni je veľmi náročná. A skutočnosť, že aj iné krajiny – ako jeden z príkladov uvedme USA – teraz vo veľkej miere investujú do environmentálnych technológií, túto úlohu neuľahčuje.

6.3 Dizajn sa stáva kľúčovým faktorom vo vývoji produktov a ich marketingu. Dizajn by mal byť zdôraznený nie v pracovnej skupine jedného sektora, ale ako jedna z horizontálnych otázok niekoľkých pracovných skupín. V niektorých krajinách EÚ má priemyselný dizajn za sebou mnoho úspechov. Na tomto je potrebné stavať.

6.4 Oznámenie Komisie sa nezaobera explicitne otázkami komunikácie a kontaktu so samotným priemyslom a rôznymi skupinami zainteresovaných strán. Avšak majú na mysli fakt, že značná časť implementácie bude musieť byť uskutočnená prostredníctvom informácií a komunikácie, bude sa týmto otázkam musieť venovať veľká pozornosť. Ako ináč dostane veľká skupina MSP relevantné informácie o spoločných partnerstvách a rôznych podporných opatreniach?

6.5 Ďalším kľúčovým aspektom implementácie bude časový faktor. Vývoj produktov vo výrobnom priemysle nie je pomalá záležitosť; nedovoľuje to celosvetová hospodárska súťaž. Rôzne pracovné skupiny na európskej úrovni budú musieť prijať prísne časové rámce s úmyslom zabezpečiť prínos tým, ktorých sa dotýkajú rozhodnutia priemyslu o investíciách a rozvoji.

6.6 EHSV sa rovnako ako Komisia obáva, že presúvanie európskych pracovných miest do krajín s nízkymi nákladmi bude mať ďalekosiahle miestne a sektorové následky, najmä v prípade pracovníkov s nízkou kvalifikáciou, ktorým je potrebné pomôcť vyrovnáť sa s dosahom priemyselnej reštrukturalizácie. EHSV už pri vhodných príležitostiach zastával názor, že štrukturálne fondy by mali byť lepšie a účinnejšie využívané na aktívne – a proaktívne – opatrenia na vyrovanie sa s následkami globalizácie. EHSV bude ďalej skúmať súčasný návrh na globalizačný fond.

7. Potreba širšieho sociálneho dialógu

7.1 V niektorých krajinách už existujú ambiciózne dohody medzi sociálnymi partnermi o inovácii v priemysle ako vyjadrenia spoločných záujmov a priorít pre ďalší rozvoj výrobného priemyslu.

7.2 Ako príklad možno spomenúť, že v roku 1997 bola vo Švédsku podpísaná Priemyselná dohoda medzi sociálnymi partnermi. Odvtedy signatári tejto dohody predstavili niekoľko návrhov na zlepšenie konkurencieschopnosti priemyslu. Konkrétne sa zamerali na také otázky ako zriadenie konkurenčných priemyselných výskumných inštitútov, zvýšený počet výmen medzi priemyselnými a vzdelávacími zariadeniami a inštitútmi, inovačné úsilie pre nové a rastúce podniky a podpora pre rozvojové centrá v priemysle. Vláda niekoľko návrhov prijala.

7.3 EHSV zdôrazňuje, že je absolútne nevyhnutné, aby zainteresované strany, a najmä sociálni partneri, boli tesne zapojení do procesu inovácie, konkurencieschopnosti a reštrukturalizácie. Tempo zmien sa nezníži. Preto sa proaktívny prístup k zmenám, založený na vzájomnej dôvere, stáva nevyhnutnosťou. Úspešné zvládnutie priemyselných zmien si vyžaduje sociálny dialóg založený na konsolidovanom, na dôvere založenom partnerstve a kultúru dialógu, ktorá sa vyznačuje efektívnym zastúpením a stabilnou štruktúrou. Efektívne zastúpenie si vyžaduje aj vysokú úroveň vedomostí o aktuálnych témach a možnostiach.

7.3.1 Je potrebné poukázať aj na úsilie mnohých európskych zamestnaneckých rád (pozri bod 5.14.1) na posilnenie kompetencií tých, ktorí sú zapojení do práce rád. Toto je nevyhnutné pre obe strany dialógu. Bez vysokej úrovne vedomostí, poznatkov a kompetencií nebudú rady schopné fungovať ako dôležitá súčasť konzultácií a dialógu.

7.4 EHSV vyjadruje nádej, že oznámenie Komisie za integrovanú priemyselnú politiku spolu s inými iniciatívami poskytne platformu pre inšpiráciu pre rozsiahle zapojenie zainteresovaných strán, a najmä sociálnych partnerov, do procesov zmien. EHSV načrtol svoj postoj k sociálnemu dialógu a priemyselným zmenám v stanovisku prijatom v septembri 2005 (¹).

7.5 V odozve na závery zasadnutia Európskej rady v roku 2005 spustil EHSV interaktívny systém, zahŕňajúci skúsenosti s implementáciou Lisabonskej stratégie. EHSV bude pozitívnym spôsobom uvažovať o rozšírení tohto systému na problémy týkajúce sa zapojenia zainteresovaných strán a najmä sociálnych partnerov do ďalšieho formovania európskej priemyselnej politiky.

8. V novembri 2005 prijala Poradná komisia pre priemyselné zmeny (CCMI) doplňujúce stanovisko k oznámeniu o integrovanejšom prístupe k priemyselnej politike. Spravodajcom bol pán Pezzini.

8.1 CCMI považovala za veľmi zaujímavé, že sa Európska komisia teraz venuje otázke opatrení zameraných na jednotlivé sektory v oblasti priemyselnej politiky. Najmä však CCMI vyjadrila svoj názor, že takéto opatrenia zamerané na jednotlivé odvetvia môžu mať úspech, pokiaľ sa k nim pristupuje štruktúrovaným spôsobom v rámci sociálneho dialógu na miestnej, regionálnej úrovni a úrovni jednotlivých štátov.

8.2 CCMI však zdôrazňuje, že v oznámení Komisie chýbajú konkrétne iniciatívy, akčné plány a predovšetkým dostatočné finančné prostriedky na podporu týchto opatrení. V tejto súvislosti by bolo zvlášť dobré zapojiť do podnikateľských projektov aj EIB a EIF.

8.3 CCMI ďalej zdôrazňuje, že Komisia by mala uznať význam čoraz modernejšieho verejného sektora.

8.4 Okrem toho CCMI zdôrazňuje dôležitosť regionálnej priemyselnej politiky vypracovanej proaktívnym spôsobom. CCMI tiež vyzdvihuje význam obchodnej politiky pre úspech priemyselnej politiky. V neposlednom rade CCMI zdôrazňuje aj dôležitosť základných práv pracovníkov tak, ako sa uvádzajú v dohovore ILO.

V Bruseli 20. apríla 2006.

Predsedička

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Anne-Marie SIGMUND

(¹) Ú. v. EÚ C 24, 31.1.2006

PRÍLOHA

k stanovisku Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Nasledujúci pozmeňovací návrh bo zamietnutý, ale získal najmenej štvrtinu odovzdaných hlasov:

Bod 7.5

„V odozve na závery zasadnutia Európskej rady v roku 2005 spustil EHSV interaktívny systém, zahŕňajúci skúsenosti s implementáciou Lisabonskej stratégie. ~~EHSV bude pozitívnym spôsobom uvažovať o rozšírení tohto systému o problémy týkajúce sa zapojenia zainteresovaných strán a najmä sociálnych partnerov do ďalšieho formovania európskej priemyselnej politiky.~~“

Zdôvodnenie

Zdôrazňovanie konkrétneho zapojenia sociálnych partnerov pri formovaní európskej priemyselnej politiky znižuje úlohu malých a stredných podnikov, profesijných organizácií, sektorových združení a vedeckej komunity pri implementácii Lisabonskej stratégie.

Hlasovanie

Za: 11

Proti: 27

Zdržali sa: 1
